

MILJØPARTIET DE GRØNNE SUND

VALGPROGRAM FOR 2015 – 2019

miljøpartiet
de grønne

sund

Nå har den grønne politiske bevegelsen nådd Sotra, og for første gang stiller De Grønne liste i Sund!

sund.mdg.no

HVEM ER DE GRØNNE?

Miljøpartiet De Grønnes mål er et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse. Økonomien skal underordnes sunne økologiske prinsipper og fremme fred og rettferdighet både lokalt og globalt. Livskraftige lokalsamfunn, i hovedsak basert på lokale ressurser er en forutsetning for å nå målet.

Vi tar mål å utforme en helhetlig politikk for nåtid og framtid, basert på tre grunnleggende solidaritetsprinsipper: solidaritet med andre mennesker, solidaritet med fremtidige generasjoner og solidaritet med dyr og natur.

Miljøpartiet De Grønne ønsker å ha fokus på miljøvern og bærekraftige løsninger i hele den kommunale politikken. Vi setter samspillet mellom menneske, natur og biologisk mangfold i sentrum for politikken.

Vi vil ha en bygd som bevarer landbruk og grønne områder, og som tar vare på og utvikler lokalsamfunnet og det lokale næringslivet. En bygd med livskvalitet og trygghet, med gode møteplasser og arbeidsplasser.

MILJØ OG KLIMA

Miljøpartiet De Grønne mener at det skal være mulig å leve både godt og miljøvennlig som innbygger i Sund, og at lokalsamfunnet vårt må organiseres og planlegges slik at det bidrar til å løse miljø- og klimaproblemene. Vi går til valg med et politisk program som peker ut en ny økologisk bærekraftig og framtidsrettet samfunnsutvikling for Sund.

Miljøkravene må være svært ambisiøse og baseres på nasjonale og regionale krav. Sund skal ha som mål å kontinuerlig redusere sitt økologiske fotavtrykk. Sund bør ha en egen bindende plan for reduksjon av klimautslipp, og vi må stille strenge krav til rent vann og ren luft.

Vi vil:

- Jobbe for at Sund får en egen bindende plan for reduksjon av klimautslipp
- At kommunen i større grad bør satse på framtidsrettede energikilder, som for eksempel havvind, solcelle og jordvarme
- Vurdere om det kan være mulig å ta i bruk solcellepanel i forbindelse med nye byggeprosjekter i kommunen
- Jobbe for mulighet for å levere matavfall
- Sette som mål at alle kommunale bygg som rådhus, skoler, barnehager m.m. blir miljøsertifisert
- At kildesortering skal lønne seg økonomisk

NATURVERN OG ARTSVERN

Miljøpartiet De Grønne har som utgangspunkt at mennesker ikke står hevet over naturen, men er en del av den. Vern av biologisk mangfold krever vern av leveområder. Det er en forutsetning at vi mennesker klarer å la enkelte av naturområdene være frie for våre inngrep.

Hele vår eksistens hviler på naturen. Vi i Miljøpartiet De Grønne mener at naturen har egenverdi utover nytteverdien for menneske, og at det er et mål i seg selv å bevare mest mulig urørt natur til framtidige generasjoner. Naturvernet er viktig for å verne ulike naturtyper, og bevare artsmangfoldet og av klimahensyn. Vi skal ha som mål å kontinuerlig redusere vårt økologiske fotavtrykk.

Menneskelige aktiviteter utrydder nå plante-, fiske- og dyrearter i et stort og økende omfang. Dette skjer også i Norge, og stadig flere arter blir truet med utrydding.

Den største trusselen mot biologisk mangfold i Norge er skogbruk. På landsbasis har halvparten av truede arter i Norge tilhold i skoger. Industriell flatehogst som skaper monokulturell skog gir jevn og tett skog, men tillater svært avgrenset spekter av liv, og er en stor trussel for mange arter. Miljøpartiet De Grønne går inn for klare retningslinjer for skogbruk, der plukkhogst og økologisk bærekraftig skogbruk er de gjeldende prinsippene. I tillegg ønsker vi generelt vern av de eldste skogene.

Verdens største karbonlagre finnes i de boreale skogene og i de eldste skogene. Bevaring av disse karbonlagrene gjennom økt skogvern er med andre ord avgjørende for å unngå farlige klimaendringer. Det er derfor viktig å fremme lengre rotasjonstider i skogbruket, med sikte på større biologisk mangfold og økt karbonlagring. Samtidig som dagens skogvernarbeid er for tregt, blir mange arter utryddet før vi rekker å verne leveområdene.

I dag er under tre prosent av den produktive skogen i Norge vernet. Til sammenligning har både Sverige og Finland vernet opp mot fem prosent av sin skog.

Det må tas tilstrekkelig hensyn til ville dyr i utbyggingssaker. De må også sikres tilstrekkelige naturområder.

Vi vil:

- Ha strenge retningslinjer for å unngå spredning av miljøgifter, fremmede arter eller sykdomsskapende organismer til vann og natur
- Sikre vern av områder med truede arter
- Forby planting av sitkagran og andre fremmede treslag i store bestander, og redusere utbreding av slike bestander

- At forbudet mot å jakte på eller forstyrre dyr i yngle- og hekketider skal omfatte alle dyr som ikke er svartelistet

DYREVELFERD

Miljøpartiet De Grønne sin formålsparagraf fastslår at vi ikke bare skal arbeide for et samfunn i solidaritet med andre mennesker, men også med dyr. Norsk lov fastslår også at dyr har egenverdi.

Alle kjæledyr og ville dyr så vel som dyr i landbruket, fiskerinæringene, underholdningsindustrien og forskning skal ha mulighet til glede og hvile. Det er vårt ansvar å sørge for dyrene sine muligheter til naturlig utemiljø og bevegelse, samt utfolding av andre artstypiske og individuelle behov ivaretas, inkludert frihet fra menneskelig påført lidelse.

De Grønne mener det offentlige må støtte bedre opp om mottak og omplassering for hjemløse eller bortkomne kjæledyr.

Vi er imot kommersiell utnyttelse av dyr og underholdning på bekostning av dyr. Hjemløse husdyr og kjæledyr er det offentliges ansvar.

Vi vil:

- Avvise alle søknader om pelsdyrfarmer i kommunen
- Støtte dyrevernorganisasjoner og lokale dyreklinikker så de har kapasitet til å ta seg av hjemløse kjæledyr
- Oppfordre hunde- og katteeiere til ID-merking av dyrene sine
- Stimulere til kastrering/sterilisering av katter som ferdes fritt utendørs
- Jobbe mot at kommunalt areal blir stilt til disposisjon for sirkus med dyr
- Jobbe for forbud mot sirkus med dyr som underholdning

NÆRINGS LIV

Partiet vil legge til rette for verdiskaping på Sotra. Gründere og bedrifter må gis de beste forutsetninger for å starte nye, og utvikle eksisterende virksomheter. Den positive viljen til forandring som finnes i bedriftene skal oppmuntres, og gå hånd i hånd med en langsiktig og bærekraftig utvikling.

Flere lokale arbeidsplasser vil også kunne bidra til at behovet for privat pendling blir redusert. Næringspolitikken må i større grad være rettet mot satsing på grønne arbeidsplasser.

Veien til en positiv økonomisk utvikling må følge en annen kurs med mer gjenvinning, lavere utslipp og mindre sløsing av våre samlede ressurser. Bedriftene i Sund bør ha en ledende rolle i utviklingen av fremtidens løsninger innen fornybar energi, energisparing og annen miljøteknologi.

Vi vil:

- Jobbe for nye grønne arbeidsplasser og etablering av et miljøvennlig næringsliv
- Gjøre det attraktivt for bedrifter med lokalt eierskap å etablere seg
- Jobbe aktivt mot arbeidslekkasje og pendling ved å legge til rette for lokale arbeidsplasser
- Jobbe for at lokalt entreprenørskap får gode rammevilkår
- Kartlegge tomme eiendommer som kan brukes til bolig eller næring

SAMFERDSEL

Miljøpartiet De Grønne vil konsekvent prioritere de transportmåtene som belaster miljøet minst. Når det gjelder personreiser vil det si å satse langt sterkere på kollektivtransport, samt legge til rette for sykkel der det er mest fornuftig. Vi mener det må tilrettelegges for bane til Sotra ved bygging av ny bro, og at dette arbeidet ikke bør overlates til fremtidige generasjoner. Vi vil primært satse på veisikring, gang- og sykkelveier i stedet for nye veier.

Vi ønsker at barnas skoleveier skal være trygge, og vil prioritere å bygge ut gang- og sykkelstier med belysning.

Vi vil:

- Være en pådriver for å få bane til Bergen Vest og Sotra.
- Ha billigere kollektivtransport, og flere og hyppigere bussavganger
- Jobbe for flere gang- og sykkelstier i kommunen
- Jobbe for innfartsparkering i Skogskiftet
- Tilrettelegge for elbiler ved å satse på flere ladestasjoner
- At det blir gratis å ta med sykkel på alle busser i vårt distrikt
- Ha rushtidsavgift i en eventuell ny bom ved Sotrabroa
- At alle nye tjenestebiler med unntak av utrykningskjøretøy er elektriske eller går på biodrivstoff
- Fase ut veisalting til fordel for oppvarmet sand og andre miljøvennlige alternativer
- Legge til rette for at bildeling kan være attraktivt
- Prioritere trygge skoleveier

LANDBRUK OG HAVBRUK

Den reelle selvforsyningen i Norge er synkende. Utmark gror igjen, og stat og kommune går ikke av veien for å legge den beste matjorda under asfalt og betong. Samtidig blir det stadig vanskeligere for bøndene å leve av inntektene fra gården. Dette har resultert i lavere sysselsetting i landbruket og nedlegging av småbruk. Miljøpartiet De Grønne mener at bondeyrket fremdeles er blant det viktigste av alle, og at gjennomsnittsbonden må få vesentlig bedre inntekt. Økt lønnsomhet betyr videre at det blir enklere å ta hensyn til mer miljø- og dyrevennlig produksjon.

I dag tillater styresmaktene stadig vekst i oppdrettsnæringen uten å stille tydelige miljøkrav. Dette påfører samfunnet store tap i form av utslipp i fjorder, vassdrag og økosystemer, noe som er en kritisk trussel mot sjøørret og villaks. Miljøpartiet De Grønne vil jobbe for at dagens oppdrettsnæring skal bli ei ren næring for fremtiden. Dette innebærer blant annet omlegging til lukkede anlegg som løser problem med rømming, lakselus og organiske utslipp. Dersom produksjonen i næringen skal opprettholdes må også fôrråvarene som blir brukt være bærekraftige. Vi vil derfor jobbe for en oppdrettsnæring som ikke bidrar til overfiske, og vi vil minimere bruken av menneskemat til dyrefôr i sjøbruket. Fiskeoppdrett i dag har også en uakseptabel dyrevelferd som må løses.

Det lokale landbruket og havbruket må produsere trygg mat med minst mulig belastning på natur, klima og ressurser. Vi har et samfunnsansvar for at maten vi spiser er produsert på en bærekraftig måte.

Vi vil:

- Fremme økologisk og lokalprodusert mat
- Fremme nisjebutikker, samvirkelag, andelslandbruk, gardsutsalg og matnettverk
- Redusere avstanden mellom bonde og forbruker
- Satse på markedsføring og merking av lokale matprodukter
- Fremme støtteordninger for økologisk landbruk
- Satse i større grad på økologisk produksjon
- Verne mest mulig jordbruksareal
- Øke selvforsyning av korn, grønnsaker, frukt, melk og kjøtt
- Jobbe for økt bruk av utmarksbeite
- Utvikle og tilrettelegge for ny miljøvennlig matproduksjon i nære sjøområder
- Jobbe for overgang til lukkede oppdrettsanlegg og strengere krav til oppdrettsnæringen
- Sikre bedre dyrevelferd for oppdrettsfisken ved å innføre lavere maksimumsgrenser for antall fisk per merd
- Utrede mulighet for satsning på tare-dyrking

- Jobbe for at Sund får status som Fairtrade kommune og blir medlem av Initiativ for etisk handel
- Jobbe for å få til parsellhager i kommunen

OPPVEKST OG SKOLE

Barn representerer fremtiden. En god og trygg barndom for alle er en hovedmålsetting for Miljøpartiet De Grønne.

Barn sine behov for trygghet og kjærlighet uten overgrep og forsømming må alltid bli prioritert. Den gode skolen og barnehagen er basert på anerkjenning av barnet som selvstendig individ, og skal stimulere til samfunnskritisk tenking med stor vekt på praktiske ferdigheter og erfaringer.

Barna skal oppleve og tilegne seg medmenneskelighet, toleranse, empati og ikkevold. Arbeid i skole og barnehage bør i større grad baseres på tillit til pedagogene sine fagkunnskaper og mindre på målstyring og byråkratiske ordninger.

Vi vil:

- Sikre godt samarbeid mellom helsestasjon, lege, psykolog og PP-tjenesten, og jobbe for betraktelig raskere saksgang i PPT
- Satse på skoler der folk bor og med kortest mulig skolevei
- Jobbe for økt satsing på friluftsliv og kroppsøving i skolen
- Sikre at kommunen har tiltak for å fange opp og hjelpe barn av foreldre som sliter med psykiske problem
- At der det er mulig skal barna kunne sykle fra 1. klasse
- Praktisere og gi opplæring i kildesortering, gjenvinning og energisparing i skolen

HELSE OG OMSORG

Miljøpartiet De Grønne vil satse på forebyggende helsetiltak, og styrke helse-, pleie- og omsorgstjenesten.

God fysisk og psykisk form er viktig både for unge og gamle. Vi vil legge til rette for daglig mosjon i form av gange og sykling og mer i kontakt med naturen. En grønn politikk vil redusere helseskader fra forurensning og fremme sunn mat.

Miljøgifter som er lite nedbrytbare kan ha langtidsvirkninger som fører til helseskader. De Grønne vil derfor ha langt sterkere tilsyn med og vern mot utslipp av miljøgifter enn det vi har i dag. Forevarprinsippet må legges til grunn, og forbrukerinformasjonen må prioriteres.

Kommunen bør ha en innkjøpspolitikk med klare krav til miljø, klima, dyrevelferd og global rettferdighet.

Vi vil øke ressursene til psykisk helsevern, slik at alle med psykiske sykdommer får tilfredsstillende behandling og oppfølging. Dette gjelder også om tilstanden er knyttet til et rusproblem.

Forebygging av rusproblem og psykiske sykdommer må prioriteres høyere, og slike pasienter må ikke bli stigmatisert.

Vi vil legge til rette for at de med redusert arbeidsevne kan få jobbe med tilpasset, meningsfullt arbeid.

Omsorg for eldre må kunne drives av både offentlige og private aktører, eventuelt i fellesskap.

Vi vil:

- Sikre permanent plass på sykehjem for syke og eldre når dette er til det beste for dem
- At alle borgere som er frisk nok kan få bo hjemme så lenge de ønsker det, og tilbys tilstrekkelig hjemmetjeneste der det er behov
- Legge til rette for korttidsopphold for dem som trenger plass i kortere perioder
- Aktivt støtte og avlaste engasjerte pårørende
- Legge tilrette for steder der eldre kan møtes, drive sosial aktivitet, trening og oppleve naturen
- Vektlegge forebyggende helsearbeid ved å styrke barnevernet og helsesøstertjenester
- Tilby sunnere, bedre og mer varierte måltid på offentlige helse- og omsorgsinstitusjoner, også til allergikere og vegetarianere
- Jobbe for å redusere kasting av mat
- Legge til rette for musikk og kontakt med dyr i eldreomsorgen

IDRETT, FRILUFTSLIV OG KULTUR

Miljøpartiet De Grønne anerkjenner naturen sin egenverdi, og at den er viktig for menneskers livskvalitet og trivsel. Friluftsliv betyr flotte opplevelser i naturen. Tilgjengelige og godt opparbeidede turstier sikrer at så mange som mulig kan ta naturen i bruk. Friluftsliv i seg selv er positivt for både fysisk og psykisk helse, og dette er blant de viktigste formene for fysisk aktivitet. De Grønne vil støtte tiltak for å legge til rette for og stimulere til friluftsliv, særlig tiltak rettet mot barn. Det er en reell fare for klima og miljø at barn vokser opp uten å ha et forhold til naturen, og derfor ikke har forståelse for viktigheten med naturvern. Sund har unike friluftsmuligheter og turstier, og vi har et stort ansvar for å forvalte de på en god måte.

Vi vil:

- Legge til rette for satsing på og bevaring av turstier og friluftsområder
- Opprettholde og videreutvikle et bredt idrettstilbud i kommunen. Et bredt idrettstilbud er viktig for at alle kan finne en form for mosjon som passer
- Legge til rette for at barn og ungdom kan drive med fritidsaktiviteter også utenom sport, f.eks. musikk og kunst.
- Utbedre parkeringsmuligheter knyttet til turområder
- Øke støtte til frivillige organisasjoner
- Støtte lokale festivaler
- Opprette friluftsparker der hundeeiere kan ha mulighet for å ha hundene sine løse

INFORMASJON, KOMMUNIKASJON OG TEKNOLOGI

Miljøpartiet De Grønne vil at Sund skal være en foregangskommune på digital teknologi. Vi kan redusere vårt økologiske avtrykk ved å erstatte transport og forbruk av papir m.m. med nye digitale teknologier.

Vi er for bruk av fri programvare. Lokale aktører kan leies for å levere programvare som er fritt og åpent. Eksisterende fri programvare kan videreutvikles til kommunen og skolens behov av lokale private aktører. Fri programvare kan også brukes til læring da kildekoden fritt kan studeres, modifiseres og distribueres videre.

Kostnader til programvarelisenser kan heller brukes til å betale for IKT-utstyr- og tjenester.

Vi vil:

- Ta i bruk fri og åpen programvare (for eksempel Gnu og Linux) i kommunen og skolen så langt det er mulig

- Ta i bruk åpne standarder for dokumenter og filer
- At kommunen bør bli ledende på frie lisenser som «Creative Commons»
- Satse på videokonferanser for møter for å redusere behovet for å pendle
- Satse på elektronisk distribusjon av informasjon fra kommunen
- Jobbe for å bygge ut fibernett i hele kommunen

DEMOKRATI

Kommunen er først og fremst til for innbyggerne. Kommunen sine tjenester må derfor være lett tilgjengelige. Kommunikasjonen må være åpen og tydelig. Vi vil ha en gjennomiktig politisk arena for å sikre at lokaldemokratiet blir tilfredsstillende ivaretatt.

Vi vil:

- Øke innbyggerne sin innflytelse gjennom flere folkemøter og større åpenhet i politiske prosesser
- At planer som skal ut på høring må presenteres for allmennheten i et kortfattet og lett forståelige sammendrag
- Jobbe mot korrupsjon og at kommunen skal melde seg inn i Transparency International
- Gi tilbud om «Demokratikurs» for ungdom og andre som ønsker å engasjere seg i politikken
- Senke stemmerettsalderen til 16 år
- Tilby streaming av kommunestyremøter på nett